

ע"פ 5966/13 - יעקב נויעוז נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 5966/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט צ' זילברטל

המערער: יעקב נויעוז

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 9.7.2013 בת"פ 14026-02-11 שניתן על ידי
כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן

תאריך הישיבה: י"ט בכסלו התשע"ה (11.12.2014)
בשם המערער: עו"ד איתן ארנון

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ר' פרידמן-פלדמן) בת"פ

עמוד 1

14026-02-11 מיום 9.7.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של שש שנות מאסר לריצוי בפועל בניכוי תקופת מעצרו ו-12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו כל עבירת מין לפי פרק י' לסימן ה' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). כמו כן, הושת על המערער פיצוי בסך של 27,500 ש"ח לטובת המתלוננים.

כתב האישום

2. המערער הורשע במספר רב של מעשים מגונים בקטינים, עבירות לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק העונשין וכן בנסיבות סעיפים 345(א)(2) ו-345(ב)(1) לחוק העונשין. על-פי המתואר בארבעת האישומים בכתב האישום, המערער לימד תורה במחסן מתחת לבניין בו התגורר. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום למדו אצלו הקטינים: ר.ה. יליד שנת 1996, ואחיו נ.ה. יליד שנת 1998; ש.ש. יליד שנת 1996; ו-ד.ה. יליד שנת 1994. במספר הזדמנויות נהג המערער להזמין את הקטינים למחסן, ובאמתלה של לימוד, ביצע בהם מעשים מגונים כגון הצמדתם לאיבר מינו בעודם ישובים על ברכיו, ומישוש איבר מינם מעל בגדיהם. אחד המקרים אף נמשך כחצי שעה. כמו כן, לעתים הזמין המערער את אחד מהקטינים לדירה ברמת גן השייכת למשפחתו ושם היה מבצע בו מעשים מגונים.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

3. ביום 9.7.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. בית המשפט התייחס לתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער, לפיו המערער בן 53, נשוי ואב לשלושה בגירים. בעברו לא נמצא כי עבר אירוע קשה או התפתחות מורכבת, אלא להפך, המערער התקדם בחייו ואף פתח עסק עצמאי. בשנת 2009 הורשע המערער בעבירה של זיוף סימני זיהוי של רכב ונדון לשירות לתועלת הציבור בהיקף של 150 שעות. כן נמצא, כי בתחילה המערער התכחש למעשיו ורק בשלב מאוחר החל לקבל בהדרגה אחריות עליהם. שירות המבחן המליץ על דחייה של ארבעה חודשים לצורך ניסיון טיפולי.

4. בית המשפט המחוזי התייחס גם לתסקירי קורבנות העבירה, בהם נמצא כי הקטינים מצויים במצב קשה. חלקם נפלטו ממסגרות החינוך בהם למדו, חלקם מועברים ממסגרת למסגרת ואינם מצליחים להתמיד באף אחת מהן. ניתנה התייחסות לכך שהקהילה החרדית, אליה שייכם הקטינים ומשפחותיהם, אינה מקבלת שיחות על מיניות ופגיעות מיניות, עובדה המעצימה את השלכת הפגיעה בקורבנות. משכך, נמצא, כי הקטינים נוטים להסתגר בעצמם ומעוררים תסמינים טראומטיים. עם זאת, צוין כי לחלק מהקטינים היו בעיות שונות עוד טרם בוצעו בהם העבירות, בעיות אשר במידה מסוימת הובילו את הקטינים אל המערער.

5. בקביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט המחוזי התייחס לפסקי הדין שהגישו הצדדים וכן לפסקי דין נוספים, ומצא כי טווח הענישה רחב מאוד, דבר המקשה על קביעת מתחם אחיד. משכך, לכל אישום נקבע מתחם ענישה בנפרד: הראשון - בין ארבע לשבע שנות מאסר; השני - בין שלוש לחמש שנות מאסר; והשלישי והרביעי - בין חצי שנה לבין שנה וחצי מאסר.

6. אשר לערך החברתי הנפגע, קבע בית המשפט המחוזי כי מדובר בפגיעה בגופם ובנפשם של קטינים ובניצול אמונם ותמימותם. בעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, נקבע כי מדובר במורה אשר ניצל את מעמדו והיחס האוהד של הקטינים כלפיו וכן צוין כי יש ליתן את הדעת לפער הגילאים שבינו לבינם. לקולא נלקח בחשבון, כי כלל העבירות בוצעו מעל הבגדים, אך לא נשכח כי כל נגיעה במקום המוצנע של האדם הינה חמורה ואסורה. עוד נלקח בחשבון גילו של המערער, מצבו הרפואי, המעצר בו שהה, וכן תסקיר שירות המבחן ממנו עלה כי המערער החל להפנים את מעשיו והשלכותיהם. על יסוד האמור, בית המשפט המחוזי גזר על המערער שש שנים של מאסר בפועל;

עמוד 2

12 חודשים של מאסר על תנאי; ופיצוי לקטינים.

הערעור

7. המערער טוען כי שגה בית המשפט המחוזי משלא אפשר למצות את התהליך אשר הומלץ בתסקיר שירות המבחן. עוד טוען המערער, כי מתחם הענישה הנקבע בעניינו חורג מהמתחם הראוי בעבירות מהסוג שהוא עבר. לשיטת המערער, הרף שנקבע הינו תוצר עמדתה של המשיבה אשר טענה למתחם שבין 7 ל-14 שנות מאסר. המערער מציין כי הפסיקה שהגישה המשיבה אינה רלוונטית בשל אי הדמיון בין המקרים שהוצגו לעניינו שלו. לשיטתו, הפסיקה שהוצגה על-ידו הייתה במגוון רחב של עבירות בהן הוטלו עונשים פחותים משמעותית מזה שהוטל עליו. לבסוף טוען המערער, כי ניתן משקל רב מדי לתסקירים של קורבנות העבירה בהתחשב בכך שנמצא כי אלו סבלו מבעיות טרם בוצעו בהם העבירות על-ידי המערער, בעוד שלנסיבותיו האישיות לא ניתן די משקל.

8. בדיון לפנינו מיום 11.12.2014, חזר בא כוח המערער על טענותיו, בהתייחסות לקביעה השגויה, לשיטתו, של מתחם הענישה, ללא התייחסות מספקת לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניין המערער. בא כוח המערער עמד על מצבו הקשה של המערער מאז תחילת ההליך כנגדו, לרבות מצבו הרפואי, אשר משפיע גם על משפחתו. כן הדגיש בא כוח המערער את הבעיות שהיו קיימות אצל הקטינים טרם ביצוע העבירות, כפי שעלה מתסקירי קורבנות העבירה.

9. באת כוח המשיבה טענה כי ישנן מספר נסיבות המצדיקות ענישה מחמירה בעניין המערער. ראשית, היות הקורבנות קטינים בעלי קשיים אשר נוצלו בידי המערער. שנית, העובדה כי הקטינים נאלצו להתמודד אף עם הביקורות הקשות שספגו מסביבתם עת הם סיפרו על העבירות והושמצו בשל היותם "שקרנים". כמו כן, טענה באת כוח המשיבה, כי נמצא שהקטינים אינם מסוגלים לקבל טיפול ומענה הולם. עוד טענה באת כוח המשיבה כי יש להעניק משקל לתסקיר המשלים שהוגש בעניינו של המערער.

תסקיר שירות המבחן המשלים

10. ביום 8.12.2014 נערך תסקיר משלים בעניינו של המערער, אשר מצא כי במהלך תקופת המאסר התנהגותו ותפקודו תקינים. עם זאת, נמצא כי המערער מכחיש את העבירות בהן הורשע. לדבריו, הוא הושיב את תלמידיו על ברכיו כי חפץ בקרבה וזהו מעשה מקובל ללא כוונות מיניות. עוד הוא סבור, כי הקטינים הגישו את תלונתם בלחץ של אחרים. צוין כי המערער אינו מעוניין לעבור טיפול ייעודי לעברייני מין, אך הוא מוכן להשתלב בטיפול לאנשים המכחישים עבירות בהם הורשעו, שכן הוא מוכן להשתלב בכל דבר הניתן ללמוד ממנו.

דיון והכרעה

11. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ראו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 5717/14 מדינת ישראל נ' גדבאן (2.12.2014); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). כן ידועה ההלכה, כי תסקיר שירות המבחן, על אף הערכת מקצועיות הרבה, מהווה המלצה בלבד ובית המשפט רשאי להפעיל את שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)).

12. במקרה שלפנינו, בית המשפט המחוזי קבע, בהתחשב בכלל הנסיבות, כי יש להטיל על המערער עונש מאסר בפועל ללא המתנה בדמות ניסיון טיפולי. לא ניתן לומר כי לא ניתנה התייחסות להמלצת שירות המבחן, ומסקנתו של בית המשפט המחוזי, שלא לאמץ המלצה זו, מקובלת עלי. מסקנה זו מקבלת משנה תוקף לנוכח תסקיר שירות

המבחן המשלים, לפיו המערער לא המשיך בתהליך קבלת האחריות שהחל, אלא גיבש עמדה כי מעשיו לגיטימיים ואינם מצריכים טיפול. דומה כי טענת המערער בדבר הצורך למצות את התהליך שהוצע בתסקיר שירות המבחן מתייתרת נוכח התסקיר המשלים בעניינו.

13. כמו כן, אשר לטענה כי נסיבותיו האישיות של המערער לא קיבלו משקל מספק ביחס למשקל שניתן לתסקירי קורבנות העבירה, הרי שגם אלו קיבלו התייחסות בגזר דינו של בית המשפט המחוזי. בית המשפט ציין מפורשות כי הוא ער לנסיבותיו האישיות של המערער וכן לכך שלקטינים היו בעיות עוד טרם ביצוע העבירות בהם, אך במכלול השיקולים הוא גזר את דינו כאמור לעיל, ואין מדובר במקרה חריג המצדיק את התערבותו. על אף בעיותיהם הקודמות של הקטינים, אין להניח כי העבירות שביצע בהם המערער לא החמירו את מצבם או עוררו אצלם בעיות נוספות. לא נשכח כי המערער הורשע בביצוע מספר עבירות מין בארבעה קטינים אשר היו תלמידיו. הוא ניצל את מעמדו ואת תמימותם כדי לספק את יצריו. אף מבלי להתבסס על חוות דעת מקצועית בנדון, די בשכל הישר כדי לקבוע כי עבירות מין בקטינים, הנותנים את אמונם בגורם חינוכי, גורמות להם נזקים ולעתים אף בלתי הפיכים.

14. גם דין הטענה כי מתחם הענישה שנקבע בעניינו של המערער הינו חורג - להידחות. אין מקום לטענה כי בית המשפט המחוזי קבע את המתחם רק בשל עמדתה של המשיבה. בבואו לקבוע את מתחם הענישה ההולם בית המשפט בוחן היטב את כלל השיקולים המונחים לפניו. לעתים יוצא כי המתחם שקובע בית המשפט שונה לחלוטין מהמתחמים שהוצעו על-ידי הצדדים, לעתים יוצא כי המתחם שקבע נע בין טענותיהם השונות, ולעתים יוצא כי המתחם זהה לזה שהציע אך אחד מהצדדים. בענייננו, ניכר כי עלה קושי בקביעת מתחם ענישה אחיד בשל ריבוי במקרים בעלי מאפיינים דומים אך שונים, כפי שעולה הן מהפסיקה שהוצגה על-ידי המערער והן על-ידי המשיבה. אני סבור כי בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה סביר בנסיבות המקרה, וגם בכך איני מוצא מקום להתערב.

15. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ל' בכסלו התשע"ה (22.12.2014).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט